

Trung Quốc ‘hoan nghênh’ đối tác chiến lược toàn diện Việt – Mỹ bằng cách này?

11/09/2023

• Hoàng Trường

Hai lãnh đạo Việt - Mỹ tại cuộc gặp gỡ tại văn phòng trung ương Đảng Cộng Sản Việt Nam, Hà Nội, 10 tháng Chín.

Việc nâng cấp quan hệ với Hoa Kỳ lên mức CSP thật ra chỉ mang tính biểu tượng giữa bối cảnh mối quan hệ Mỹ – Việt đã phát triển rất mạnh mẽ và đây chỉ là một hình thức “đổi tên”, theo một nhà ngoại giao Hoa Kỳ đã nghỉ hưu. Mặc dầu vậy, Trung Quốc vẫn “giấy lên như đĩa phai vôi”...

Hàng trăm container chuối, mít, xoài, sầu riêng, thanh long... bất ngờ bị tuýt còi ngưng xuất sang Trung Quốc. Tin này xuất hiện gần như cùng thời điểm khi bắt đầu lễ đón tiếp và sau đó là hội đàm kín giữa Tổng bí thư Nguyễn Phú Trọng với Tổng thống Hoa Kỳ Joe Biden tại Phủ Chủ tịch và Văn phòng Trung ương ĐCSVN, lúc 16h30 chiều 10/9/2023. Theo tờ “Tiền Phong” (1), nhiều doanh nghiệp Việt Nam tá hỏa không biết chuyện gì xảy ra. Không chỉ từ Gia Lai, nhiều doanh nghiệp xuất khẩu khác từ Đồng Nai, Đắk Lắk, Tây Ninh, Bình Thuận, Bình Phước, Tây Ninh, Tiền Giang... cũng choáng váng khi nhận được thông báo tương tự.

Một lãnh đạo ở Tiền Giang cho hay: “Đã có hàng chục doanh nghiệp phản ánh có tình trạng tương tự với gần cả nghìn tấn chuối, mít, thanh long, sầu riêng bị tạm dừng... Lúc này, mọi người bán loạn vì hàng đã xếp sẵn lên container rồi. Giờ không xuất được, thiệt hại sẽ rất lớn”. *Tìm hiểu thêm thông tin thì được biết, nội dung công văn thông báo về việc Cục Bảo vệ Thực vật nhận được cảnh báo từ Trung Quốc phát hiện một số lô chuối, xoài, mít, sầu riêng và thanh long của Việt Nam bị nhiễm đối tượng kiểm dịch thực vật. Do đó, đơn vị này đề nghị các đơn vị chức năng không làm thủ tục kiểm dịch thực vật để xuất khẩu với các lô hàng thuộc mã số vùng trồng, mã số cơ sở có trong danh sách.*

“Tin sét đánh” nói trên đối với các xí nghiệp xuất hoa quả tươi qua biên giới Việt – Trung loan ra trong thời gian TT Biden và TBT Trọng họp báo đánh giá ý nghĩa

của việc nâng cấp quan hệ tại Văn phòng Trung ương Đảng. Sau hội đàm, TT Biden đã chia sẻ với TBT Trọng về chuyến công du Việt Nam và việc nâng cấp quan hệ song phương lên thành “Đối tác chiến lược toàn diện” (CSP) mang ý nghĩa lịch sử (2). Phóng viên của New York Times Peter Baker, hiện tháp tùng ông Biden và đại diện đưa tin từ Hà Nội cho các phóng viên chuyên tường trình về Nhà Trắng khác cho hay, từ phía chủ nhà, ông Trọng nói rằng quan hệ đối tác Việt Nam và Hoa Kỳ đã phát triển “nhảy vọt” và hiện đã được “nâng lên một tầm cao mới”.

“Việt Nam sẽ tiếp tục tăng cường quan hệ với Mỹ và các đối tác quốc tế khác theo tinh thần của Chủ tịch Hồ Chí Minh sau khi Việt Nam giành được độc lập”, ông Trọng cam kết như vậy, khi phóng viên nói trên tường trình tiếp lời TBT: “Việt Nam là người bạn, đối tác tin cậy và thành viên có trách nhiệm của cộng đồng quốc tế”. Trong đáp từ của ông Biden, TT đã đề cập đến sự phát triển của mối bang giao Mỹ – Việt kể từ sau chiến tranh cũng như giá trị của việc vượt qua “nỗi đau của quá khứ” (3).

Tuy hai cựu thù tuyên bố xác lập CSP, nhưng dường như TBT Nguyễn Phú Trọng vẫn chưa có được một lòng tin chiến lược đủ lớn đối với chính quyền Hoa Kỳ khi ông vẫn lặp lại thông điệp cũ đã sáo mòn. Theo đó, “không can thiệp vào công việc nội bộ của nhau là những nguyên tắc cơ bản, luôn có ý nghĩa quan trọng trong quan hệ hai nước”, ông Trọng nhấn mạnh trong họp báo sau hội đàm.

Các nguồn tin ngoại giao ẩn danh từng nói với VOA trong các tường trình trước đó, trước khi phái đoàn của Tổng thống Biden đến Hà Nội rằng, để đối phó với sự hung hăng của Trung Quốc trong các tranh chấp trên Biển Đông, Việt Nam sẵn sàng tiến thẳng tới quan hệ CSP với Mỹ để đưa Washington lên ngang hàng với Trung Quốc và Liên bang Nga. Chuyến đi của ông Biden đến Hà Nội là để ký thỏa thuận nâng cấp này. Theo nguyên văn lời ông Trọng nói trong họp báo, đây là mục tiêu quan trọng nhất.

Cũng theo phóng viên đi cùng đoàn, ông Biden đã nhắc đến tên cựu Thượng nghị sỹ John Kerry, một trong những cố vấn đứng đằng sau Tổng thống, và vinh danh vai trò nòng cốt của một TNS khác đã quá cố là John McCain, người đã nỗ lực bình thường hóa mối quan hệ sau khi ông này từng phục vụ trong chiến tranh và từng bị tù nhiều năm ở Việt Nam. *TT Biden nói: “Cả hai người này (cả ông John McCain lẫn John Kerry) đều nhìn thấy rất rõ ràng, như tôi và rất nhiều người khác đã thấy, mức độ chúng ta có thể đạt được bằng cách cùng nhau vượt qua quá khứ cay đắng” (4).*

Đúng như một Blogger mấy ngày trước đây cũng đã bày tỏ tin tưởng, gánh nặng của mối bang giao Việt – Mỹ đang vấy gọi những thế hệ có trách nhiệm ở mỗi nước hãy làm nhiều hơn nữa, hãy hành động khẩn trương hơn nữa, vì tương lai của người dân Hoa Kỳ và tương lai của người dân Việt Nam. Lịch sử không bao giờ quên lãng và sẽ vinh danh các thế hệ đi trước đã miệt mài vất vả, làm những phiến đá lót đường cho mối bang giao mới, từ hôm nay và ngay bây giờ! (5)

Trở lại với các phản ứng tiêu cực của Trung Quốc đối với việc Việt – Mỹ nâng cấp quan hệ, Trung Quốc rõ ràng là không thích điều này nhưng buộc phải chấp nhận

thực tế, nhất là sau những sai lầm liên quan đến “ngoại giao chiến lang” đối với Việt Nam và khu vực, đặc biệt là những quỹ phá liên tục của Trung Quốc trên Biển Đông suốt những năm qua (6).

Ông Greg Poling, chuyên gia cấp cao về Đông Nam Á tại Trung tâm nghiên cứu chiến lược và quốc tế (CSIS) ở Washington, nói với VOA rằng, việc nâng cấp quan hệ lên đối tác chiến lược là điều mà cả Mỹ lẫn Việt Nam đều mong muốn, nhưng có thể hiểu được rằng, Hà Nội đang lo lắng về việc liệu những lợi ích hữu hình mà họ nhận được từ việc này có đủ để bù đắp cho bất kỳ hình phạt nào đó về chính sách ngoại giao và kinh tế từ Bắc Kinh hay không” (7).

Việc nâng cấp quan hệ với Mỹ lên mức CSP thật ra chỉ mang tính biểu tượng giữa bối cảnh mối quan hệ Mỹ – Việt đã phát triển rất mạnh mẽ và đây chỉ là một hình thức “đổi tên”. Nhà ngoại giao kỳ cựu Scot Marciel, nguyên Phó trợ lý Ngoại trưởng phụ trách Đông Á – Thái Bình Dương thuộc Bộ Ngoại giao Mỹ, nói với VOA. Mặc dầu vậy, Trung Quốc vẫn “giấy như đĩa phải voi”. Thì đấy, phái đoàn Mỹ vừa mới đặt chân đến Hà Nội, tin “động trời” đối với các doanh nghiệp làm ăn với Trung Quốc đã nổi lên như tiếng sấm trước cơn giông...

(1) <https://tienphong.vn/hang-tram-container-chuoi-mit-sau-rieng-bat-ngo-bi-tuyt-coi-xuat-trung-quoc-post1567801.tpoz>

(2) <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2023/09/10/remarks-by-president-biden-in-a-press-conference-2/>

(3) <https://www.voatiengviet.com/a/7261916.html>

(4) <https://plo.vn/toan-van-phat-bieu-cua-tong-bi-thu-nguyen-phu-trong-va-tong-thong-my-joe-biden-tai-hop-bao-sau-hoi-dam-post750798.html>

(5) <https://www.voatiengviet.com/a/tt-biden-tham-viet-nam-con-duyen-may-lai-con-nguoi-/7252036.html>

(6, 7) <https://www.voatiengviet.com/a/7260642.html>

Hoàng Trường

Hoàng Trường là bút hiệu một nhà báo tại Hà Nội. Tác giả hiện đang công tác tại một tạp chí nghiên cứu tại Việt Nam. Các bài viết của Hoàng Trường là blog cá nhân và được đăng tải với sự đồng ý của đài VOA nhưng không phản ánh quan điểm chính thức của chính phủ Hoa Kỳ.

Nguồn: <https://www.voatiengviet.com/a/trung-quoc-hoan-nghenh-doi-tac-chien-luoc-toan-dien-viet-my-bang-cach-nay-/7262270.html>

www.vietnamvanhien.net